

30.11.21 HOS

29/11/2021

Date _____

Topic _____

Govt. Girls Sr. Sec. School
Tilak Nagar, No. 1,
New Delhi 110

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ: ਹਿੰਮਤ-ਹਿੰਮਾਈ ਮਾਨਵੀ ਗੁਣਾਂ - ਹਿੰਮਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਥਾਗਰ

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸੋ ਸਨੱਖਤਾਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ
ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਜਿਸਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲੱਗੇ। ਖੋਜਣ ਦੇ ਸੁਖ ਮੰਤਰੀ
ਕੋਈ ਸਮਝਣ ਸਿੱਖ ਨੇ ਪ੍ਰਥਾਗਰੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ
ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਰੂਪੇ ਮਹਾਨ ਭਲੇ ਲਈ ਗੁਰੂ
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਸੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧੀਨ ਰੀਤੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੱਚੇ ਰੂਪ ਦੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ-ਹਿੰਮਾਈ ਸੁੱਚਾਂ 'ਤੇ
ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸਨੱਖੀ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਸਾਫ਼,
ਸਦੇ-ਬੰਧ ਅਤੇ ਸਮਾਜ-ਹਿੰਮਤ, ਸਦਾ ਅਤੇ ਸੁਰਬਾਨੀ ਹਿੰਮ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ।

Date _____

Topic _____

ਮਾਠ ਵਫ਼ਾਦ ਮਸੂਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਾਤੀ, ਜਾਤ-ਧਾਤ ਤੋਂ ਮੁਰਤ ਮੰਨਣਾ
ਜੋ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਪੱਖ ਯਾਤ। ਮਾਠ ਵਫ਼ਾਦ ਦੇ ਇੱਕੋ ਪੰਗੋਂ ਵਰਣਨੋਂ ਨੂੰ ਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ
ਭੇਗ ਵਗਰ ਨੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇੱਕੋ ਉਦਾਗਰੁਹ ਜੋ।

ਦੇ ਫਲਮਫੇ ਇੱਕੋ ਇਸ਼ਟਾਮ ਨੂੰ ਰਾਇੰਮ ਰੁੱਖਣ ਲਈ ਨਿਰਮਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਅਤੇ
ਮੁਗਲ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਆਤਿਮਾਜਾਗਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਰੁੱਧ ਇੱਕੋ ਦਿੱਤੂ ਮਟੇਂਡ
ਮਨੁੱਖਤਾਵਾਦ ਉਸਦੀ ਰੁਕਵਾਨੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੋਂ ਦੇ ਮਤ ਤੋਂ ਵਾਕਿਅਮਾਰੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ
ਇੱਕੋ ਇੱਕੋ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਗੇਤ ਰੁਕਦੀ ਜੋਂ: ਫਰੀਨੀ ਬਫਾਉਫਾ

ਗਰ ਇਸੇ ਦਾ ਅਜਾਦ ਜਾਗਲੇਂਦ ਦਾ ਅਪਿਰਾਗ ਮਨੁੱਖਤਾ, ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ
ਭੇਗ ਵਗਰ ਨੀ ਦੇ ਉਧਟੇਜਾਂ ਦੇ ਪੁਰਰ ਵਜੋਂ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਤੂ ਰਾਗ ਰੋਸਨ ਰੋਰ
ਰੋ ਜਨਾ ਇੱਕੋ ਵਨਾ ਇੱਕੋ ਜੋਂ ਇੱਕੋ ਅਸੀਂ ਅਜਾਏ ਅਜਾਠੋਂ ਅਜਾਗੇਆਨਤਾ,
ਯਾਗਮਿਰਤਾ ਦੇ ਜਨੇਰੇ ਇੱਕੋ ਪੇਰਾਲਿਮਾ ਜੋਂ ਅਸਾਇੰਸੀਲਤ, ਜਾਤ, ਰੰਗ,
ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਜਾਧ 'ਤੇ ਦੁਨੀਅਮਾਂ ਪੂਤੀ ਭੇਟਭਾਟ ਫਾਲਾ ਰਵੇਈਆ
ਬਟਲੇ ਇੱਕੋ ਗੁਰੂ ਭੇਗ ਵਗਰ ਨੀ ਦੁਆਰਾ ਰਲਯਨਾ ਰੀਤੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ
ਮਾਠ ਵਫ਼ਾਦ ਦੀ ਸੂਲ ਅਜਾਤਮਾ ਨੂੰ ਗਰ ਰਿੰਗ ਜੋਂ।

ਗਰ ਭੇਗ ਵਗਰ ਨੀ ਦਮਾਂ ਇੱਕੋ ਨੂੰ ਵੇਂ ਜਨ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਗੁਰੂ (1621-1675)।
ਫੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪੰਜ ਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਇੱਕੋ ਮਤ ਤੋਂ ਛੋਟੇ, ਗੁਰੂ ਗਗੋਂਕਿੰਟ ਜੀ ਨੇ ਜੁਧ
ਰਲਾ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕੋ ਨਿਜਵਾਨ ਤੋਂ ਉਲਵਾਰਥਾਨੀ ਅਤੇ ਪੰਜ ਮੁਫਾਰੀ
ਦਾ ਉਮਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਯਾਗਮਿਰ ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਯਤ ਰੀਤੀ ਬੁਠਾ ਅਤੇ
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ। ਉਹ ਇੱਕੋ ਵਗਰ ਵਫ਼ਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਜੋਇੰਮਾ। 1637 ਇੱਕੋ ਇੱਕੋ
ਖਾਮ ਵੁਨੀ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਵਾਅਦ ਰੁਕਤਾਰਧਰ, ਉਹ ਤੇਅਮਾਗ ਦੇ ਮਾਗੁਗ ਵਲੋਂ
ਮਾਇੰਮਾ ਅਤੇ ਪਿੰਮਾਠ ਗੁਰੂ ਭੇਗ ਵਗਰ ਨੀ ਇੱਕੋ ਵਗਰ ਵੀ ਮਖਮੀਅਤ ਦੇ
ਮਾਠਰ ਸਨ। ਇੱਕੋ ਫੇਂਧ, ਸੰਸਾਜੀਰ ਪੂਤੀ ਵੇਧਤਾ ਫਾਲਾ ਪਾਇੰਦਾਰੁ ਮਾਦਮੀ
ਅਤੇ ਸਗਨ ਸਮਝ ਅਤੇ ਇੰਸੁਟੀ ਦਾ ਪੁਜਾਰ। ਉਹ ਜੋਂ ਉਮ ਨੇ ਗੱਥਿਮਾ ਲਈ
ਦੀਤੀ ਸਵਰਉੱਚ ਰੁਕਵਾਨੀ ਲਈ ਸੁਤਿਰਾਗੇਆ।

ਇੰਸੁਟੀ ਦੇ ਯਾਗਮਿਰ ਅਪਿਰਾਗ ਵਜੋਂ ਜਾਫੇਮਾਂ ਸਾਂਦਾ ਜੋਂ।

ਗੁਰੂ ਭੇਗ ਵਗਰ ਨੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਅਕਾਂ

ਗੁਰੂ ਭੇਗ ਵਗਰ ਨੀ ਨੇ 116 ਸਬਰੁ ਰਚੇ ਅਤੇ 15 ਗੁਗ, ਅਤੇ ਉਮ ਦੀਆਂ
ਸਿੱਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਸਲ ਰੀਤੀ ਸਿੰਮਾ ਜੋਂ ਮੁਗਰੇ ਥੰਥਾ ਅਠਿ ਉਸਦੇ
ਰੁੜ ਜਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖਾਯਤ ਸਿੱਖਿਅਕਾਂ :-

1. "ਉਹ ਜੋ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਡਰ ਅਤੇ ਡਰ ਤੋਂ ਗੌਰਬ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਲਈ ਸੋਚ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਮਤਤ ਅਤੇ ਟੇਸ (ਬਾਯਲਮੀ ਅਤੇ ਨੀਰੀਆਂ) ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹੀ ਚੋਲਾ ਇਸ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਆਤਮਰ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਦਾਸੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਬਾਯਲਮੀ ਅਤੇ ਟੇਸ ਵਰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਦੁਨੀਆਈ ਮੁੱਖ ਦਾ ਉਧਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਨੋ-ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਮੁਗ਼ਫ਼ਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਪਣੀ ਆਤਮਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. "ਜੇ ਸੰਤ ਜਨੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਮ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਟ ਮੰਗਤ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਦੂਰ ਰਹੇ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਮੁੱਖ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਬੋਧਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਗੀਰਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਮਤਤ ਅਤੇ ਟੇਸ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਬਾਗੀਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਬੰਨ੍ਹ ਹੀ ਕਰਨੀ ਬਾਗੀਰਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਨੁੱਖਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਹੋ ਪਾਉਂਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਹੇ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਲੇਆਂ ਨੂੰ ਲਾਲਚ, ਲਾਲਸਾ, ਜਿਹੜੇ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਧਾਰ ਦੇ ਕੇ ਵੁਹਮਤ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਿਖਾਇਆ।

3. "ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਜਿਹੜੇ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਨੂੰ ਮਰੇ ਰੁਖ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਵਿੱਚ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਨੁੱਖ 'ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਸੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ, ਨਾਨਕ ਆਖਦਾ ਹੈ।

ਉਮਨੇ ਆਪਣੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਦੇ ਮਾਰਗ ਵੱਲ ਸੇਧਤਰੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸੰਤੋਸ਼ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਧਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਇੰਨ੍ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਕਤ ਰੁਖ਼ "ਨਾਨਕ ਹੀ ਕਰਨੀ" ਹੈ। ਉਮਨੇ ਹਰ ਜੀਵਨ-ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਕੇ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖਾਇਆ।

4. "ਇਸ ਗੁੱਤਰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਆਮਲ ਪੂਰੇਗਤੀ ਦਾ ਸੱਚਾ ਵੱਧ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਮਵਾਨ, ਆਮਲਾਈ ਅਤੇ ਭਰਮ ਵਾਲੇ ਪਾਇਲੂ ਦੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਮਤ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਸਵੇਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨੱਖੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਆਮਲ ਸਾਹਨ ਹੋਸੀਆ। ਇਹੋ ਨਿਗਮਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇ ਇਹੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆਵੀ ਮੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਨੱਕੇਰੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵੇਦਲ ਤਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰਰਗਨਾ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾ ਹੈ।

5. "ਆਪਣਾ ਮਿਰ ਦੇ ਏਓ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਿਸਮਾਗਓ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਖਿਆ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਰੱਜ ਰੀਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਸੁਰਬਾਨ ਰਹੋ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਵਿਸਵਾਸ ਨਾ ਛੱਡੋ।

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸਮਜੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਆਲ ਮੁਰਤੀਗਤਾ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਪੂਜਾਰੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਗੋਲਿਆ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਖਿਆ ਸਾਹਨ ਲਈ ਸਿਖਾਵਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਗੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਸੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੀ ਸੀਸੁਤ 'ਤੇ ਹੋਵੇ।

6. "ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿੱਠੀ ਜਾਓ। ਜੇ ਸਭ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਦੁੱਖ ਹੈ ਪਰ ਸਦਾ ਪਾਤਿਤੁ ਗਠਿ ਹੈ, ਉਹ ਤੇਰੇ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਆਧਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਗੱਖਿਆ ਲਾਭ ਨੂੰ ਭਰਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਸੇ ਨੂੰ ਖੂਤੀਖੀ ਖੂਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੂਭ ਬਿਨਾਂ ਰਿਸੇ ਵਿਗਮ ਦੇ ਸਭ ਵਿੱਚ ਵਿਆਧਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖੋਜ ਰਹੀ ਉਹ ਤੇਰੇ ਆੰਦਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨੇ ਇਹ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਗਤ ਰੀਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਸ ਆੰਦਰ ਅਤੇ ਖਾਹਿ ਵਿਆਧਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਵਗੈਰ ਸੰਦੇਹ ਦਾ ਸੁਰ ਦੁਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਗੁਰੂ ਨੇ ਸੁਰਬਸਰਤੀ ਜਾਨ ਦੀ ਸਰਬ - ਵਿਆਧਰਤਾ ਨੂੰ ਦੁਖਾਵਿਆ ਪੂਭ ਸਾਡੇ ਆੰਦਰ ਦੁਸਰਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲਈ ਵੇਦਲ ਆਪਣੇ ਆੰਦਰ ਪ੍ਰਾਤੀ ਜਾਹਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰੀਤਾ ਰਿ ਗੁਰੂਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਖੂਤੀਤ, ਉਸ, ਹਰ ਥਾਂ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੇ ਆੰਦਰ, ਤੁਹਾਡੇ ਖਾਹਿ, ਸੇਰੇ ਆੰਦਰ ਅਤੇ ਸੇਰੇ ਖਾਹਿ।